

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 15 grudnia 2015 r., sygn. akt XI P 14/13, Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, XI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, w sprawie z powództwa Stowarzyszenia (...) z siedzibą w P., działającego na rzecz R. W. (1) i M. S. (1) przeciwko (...) sp. z o.o. z siedzibą w Ł. (aktualnie (...) sp. z o.o. z siedzibą w P.) zasądził od pozwanej na rzecz R. W. (1) ryczałty za noclegi za okres od grudnia 2009 r. do kwietnia 2012 r. wraz z ustawowymi odsetkami (pkt I); zasądził od pozwanej na rzecz M. S. (1) ryczałty za noclegi za okres od listopada 2009 r. do grudnia 2011 r. wraz z ustawowymi odsetkami (pkt II). W pozostałym zakresie oddalił powództwo (pkt III). Nadto zasądził od pozwanej na rzecz Stowarzyszenia (...) w P. kwotę 2.916 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt IV), obciążył i nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi kwotę 2.390,88 zł tytułem wydatków sądowych (pkt V), a także nadał wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności w punkcie I do kwoty 2.738,52 zł (pkt VI), zaś w punkcie II do kwoty 2.907,71 zł (pkt VII).

Powyższe orzeczenie zapadło w oparciu następujące ustalenia faktyczne.

M. S. (1) był zatrudniony w (...) sp. z o.o. z siedzibą w Ł. na podstawie umowy o pracę od dnia 24 sierpnia 2006 r., do dnia 19 stycznia 2012 r., w tym od 1 czerwca 2007 r. na czas nieokreślony, na stanowisku kierowcy międzynarodowego, z miejscem wykonywania pracy w siedzibie pracodawcy i Europie, w pełnym wymiarze czasu pracy. R. W. (1) był zatrudniony (...) sp. z o.o. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony od dnia 10 września 2008 r., na stanowisku kierowcy międzynarodowego, z miejscem wykonywania pracy w siedzibie pracodawcy i Europie. Oboje złożyli oświadczenia, że zapoznali się z treścią Regulaminu Pracy, Regulaminu Wynagradzania. Złożyli też oświadczenia, że zapoznali się z treścią Regulaminu Pracy, który wszedł w życie z dniem 13 lipca 2011 r.

M. S. (1) na polecenie pozwanej wykonywał zadania służbowe poza siedzibą pozwanej między innymi we Francji, Belgii, Holandii, Luksemburgu i Wielkiej Brytanii. R. W. (1) zaś we Francji, Niemczech, Belgii, Hiszpanii, Holandii i Wielkiej Brytanii. Pracownicy pozwanej nocowali w kabinie samochodu ciężarowego, w której była leżanka. Niektóre samochody wyposażone były w klimatyzację, ogrzewanie postojowe. Ze względu na bezpieczeństwo ładunku zalecane było, aby kierowcy nocowali na terenie baz. Bazy miały zaplecze sanitarne. Na terenie baz pozwanej były zapewnione warunki socjalne w postaci prysznicy, toalety, kącika socjalnego, kącika, gdzie można przygotować posiłek. W ramach opłaty parkingowej poza bazą był zapewniony prysznic i toaleta. Zdarzało się, że kierowcy nocowali na parkingach. Pozwana zwracała koszty opłaty parkingowej po przedstawieniu przez kierowcę stosownego potwierdzenia.

Zgodnie z § 25 Regulaminu Pracy z dnia 1 kwietnia 2010 r. za czas podróży służbowej przysługiwały świadczenia określone przepisami wydanymi przez Ministra Gospodarki i Pracy dla sfery budżetowej – diety, ryczałt za nocleg. Wskazano, że nie przysługuje ryczałt za nocleg kierowcy, przy nie korzystaniu z hotelu, jeżeli samochód wyposażony jest w miejsce do spania. Kolejny Regulamin Pracy, zatwierdzony w dniu 28 czerwca 2011 r. zawierał tożsamą regulację prawną.

W myśl zapisów regulaminu wynagradzania z 20 lipca 2006 r. (§15) pracownikom pozwanej przysługiwały diety z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju. Wysokość diet z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju była uregulowana w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju. Wysokość diet z tytułu podróży służbowych poza granicami Polski dla kierowców wynosiła 40 EUR za pełną dobę. Wysokość diet z tytułu podróży służbowych poza granicami Polski dla kierowców – stażystów wynosiła 20 EUR za pełną dobę.

W dniu 18 listopada 2009 r. pozwana podpisała z (...) sp. z o.o. porozumienie ustalające wysokość diety zagranicznej na 38 EUR za dobę począwszy od dnia 1 stycznia 2010 r.

Zgodnie z § 15 Regulaminu Wynagradzania (...) z dnia 1 kwietnia 2010 r. pracownikom przysługiwały diety rozumiane jako dodatek z tytułu zwiększonych kosztów ponoszonych przez pracowników związanych z podróżą służbową na obszarze kraju oraz poza granicami kraju. Wysokość diet z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju była uregulowana w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju. Wysokość diet rozumianych jako dodatek z tytułu zwiększonych kosztów ponoszonych przez pracowników związanych z podróżą służbową na obszarze kraju oraz poza granicami kraju wynosiła łącznie 38 EUR za każdą pełną dobę, z czego kwota 13 EUR stanowiła dietę rozumianą jako pokrycie zwiększonych kosztów wyżywienia w czasie podróży, kwota 25 EUR obejmowała zwiększenie innych kosztów socjalnych.

W dniu 14 września 2010 r. pozwana podpisała ze Związkami Zawodowymi (...) pracowników (...) sp. z o.o. porozumienie ustalające wysokość diety zagranicznej na 40 EUR za dobę. Za okres od 1 lipca 2010 r. do 13 września 2010 r. różnica diety między 38 EUR a 40 EUR miała być wyrównywana na liście płac za miesiąc wrzesień. Ww. porozumienie zakończyło spór zbiorowy pracodawcy z pracownikami. W imieniu związków porozumienie podpisał K. W..

W dniu 3 grudnia 2010 r. pozwana podpisała z Komisją Zakładową (...) sp. z o.o. porozumienie ustalające wysokość diety zagranicznej rozumianej jako dodatek z tytułu zwiększonych kosztów ponoszonych przez pracowników związanych z podróżą służbową poza granicami kraju od dnia 1 stycznia 2011 r. na 41 EUR za dobę, z czego kwota 14 EUR stanowić miała dietę rozumianą jako pokrycie zwiększonych kosztów wyżywienia w czasie podróży, a kwota 27 EUR obejmować miała zwiększenie innych kosztów socjalnych.

Łącznie, na skutek porozumień zawieranych z organizacjami związkowymi, z tytułu kosztów podróży Regulamin Wynagradzania z dnia 1 kwietnia 2010 r. przewidywał, że pozwana będzie wypłacała kierowcom diety rozumiane jako:

- od 1 kwietnia 2010 r. 38 EUR (13 EUR tytułem rekompensaty zwiększonych kosztów wyżywienia oraz 25 EUR jako rekompensatę zwiększonych innych kosztów socjalnych);
- od 1 stycznia 2011 r. 41 EUR (14 EUR tytułem rekompensaty zwiększonych kosztów wyżywienia oraz 27 EUR jako rekompensatę zwiększonych innych kosztów socjalnych);
- od 1 marca 2012 r. 42 EUR (14 EUR tytułem rekompensaty zwiększonych kosztów wyżywienia oraz 28 EUR jako rekompensatę zwiększonych innych kosztów socjalnych).

Zamiarem związku zawodowego (...) sp. z o.o. nie było, aby dieta stanowiąca dodatek z tytułu zwiększonych kosztów ponoszonych przez pracowników w związku z podróżą służbową poza granicami kraju była przeznaczona na pokrycie kosztów noclegu.

Pracownicy nie otrzymali wypowiedzenia zmieniającego w związku z regulaminem wynagradzania z 2010 i 2011 r. Aneksy do umów o pracę zawierały adnotację, że pozostałe warunki wynagradzania pozostają bez zmian. Zwyczajowym sposobem informowania pracowników było wywieszanie informacji i regulaminów na tablicach.

Wysokość diety nie zależała od tego do jakiego kraju kierowca jeździł. Dieta nie pokrywała kosztów noclegu. Pozwany kierował pisma do pracowników, odpowiadając na zgłaszane roszczenia w zakresie ryczałtów za noclegi, że ryczałt ten nie przysługuje, m.in. w związku z wyposażeniem ciągnika w miejsce do spania. Każdy kierowca miał obowiązek prowadzenia karty realizacji zadań, do której wpisywał godzinę przekroczenia granicy. Do karty wpisywane były czynności i dane związane z załadunkiem i rozładunkiem, tankowanie paliwa i wszelkie uwagi. Delegacje były rozliczane w okresach miesięcznych.

Po powrocie do kraju kierowca dokonywał rozliczenia jazdy w ustalonym trybie, przestrzegając obowiązku niezwłocznego zdania dokumentów stanowiących podstawę do zafakturowania wykonania usługi przewozowej,

m.in. wykresówek tachografu, dokumentów księgowych potwierdzających poniesione wydatki i koszty. Kierowca był zobowiązany do należytego wypełnienia wszystkich formularzy dotyczących delegacji krajowych i zagranicznych. Kierowca miał obowiązek wypełniać i doręczać przełożonemu, m.in. formularz rozliczenia delegacji krajowych i zagranicznych oraz kartę realizacji zadań. Na karcie realizacji zadania nie były odnotowywane noclegi. Z zapisów tarcz tachografu nie wynikały miejsca noclegu.

W maju 2012 r. został sporządzony protokół kontroli PIP, z którego wynikało m.in., że kwota diety na pokrycie zwiększonych innych kosztów socjalnych w przypadku noclegów w Niemczech, Austrii, W., na W., w Czechach (jako ryczałt) była wystarczająca. Natomiast dla części państw ryczałt był zbyt niski. Chodziło o Francję, Hiszpanię, Wielką Brytanię i Niderlandy. Wskazano, że ze względu na to, że podróże odbywają się po różnych krajach oraz z uwagi na brak ewidencjonowania państw, w których kierowca odbywał nocleg, nie było możliwe ustalenie, czy wielkość ryczałtu na pokrycie zwiększonych innych kosztów socjalnych pokrywała należności – a według oświadczenia A. G., kwota ta obejmowała także koszty noclegów.

Wysokość ryczałtu za noclegi według kursu walut z dnia wymagalności, w przypadku

M. S. (1) wynosiła:

#.

- 4.067,12 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 4 stycznia 2010 r. do dnia zapłaty,
- 1.777,97 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 12 lutego 2010 r. do dnia zapłaty,
- 2.685,19 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 15 marca 2010 r. do dnia zapłaty,
- 1.708,10 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 maja 2010 r. do dnia zapłaty,
- 3.486,96 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 18 lipca 2010 r. do dnia zapłaty,
- 2.882,74 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 16 sierpnia 2010 r. do dnia zapłaty,
- 2.990,25 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 września 2010 r. do dnia zapłaty,
- 2.995,80 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 3 listopada 2010 r. do dnia zapłaty,
- 3068,91zł z ustawowymi odsetkami od dnia 23 stycznia 2011 r. do dnia zapłaty,
- 3.370 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 27 marca 2011 r. do dnia zapłaty,
- 3.071,33 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 29 kwietnia 2011 r. do dnia zapłaty,
- 2.611,55 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 28 maja 2011 r. do dnia zapłaty,
- 2.511,56 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 25 czerwca 2011 r. do dnia zapłaty,
- 2.648,25 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 30 lipca 2011 r. do dnia zapłaty,
- 1.865,03 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 21 sierpnia 2011 r. do dnia zapłaty,
- 3.308,40 zł z ustawowymi odsetkami od 15 października 2011 r. do dnia zapłaty,
- 4.776,87 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 3 grudnia 2011 r. do dnia zapłaty,
- 2.517,58 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 28 grudnia 2011 r. do dnia zapłaty,

Natomiast w przypadku R. W. (1) wynosiła:

- 1.109,21 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 8 stycznia 2010 r. do dnia zapłaty,
- 974,78 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 22 lutego 2010 r. do dnia zapłaty,
- 579,33 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 7 marca 2010 r. do dnia zapłaty,
- 231,73 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 12 marca 2010 r. do dnia zapłaty,
- 936,48 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 25 marca 2010 r. do dnia zapłaty,
- 234,12 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 9 kwietnia 2010 r. do dnia zapłaty,
- 2.458,26 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 5 maja 2010 r. do dnia zapłaty,
- 978,48 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 20 maja 2010 r. do dnia zapłaty,
- 1.834,65 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 6 czerwca 2010 r. do dnia zapłaty,
- 2.487,48 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 lipca 2010 r. do dnia zapłaty,
- 2.402,35 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 29 lipca 2010 r. do dnia zapłaty,
- 2.882,74 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 sierpnia 2010 r. do dnia zapłaty,
- 2.631,42 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 25 września 2010 r. do dnia zapłaty,
- 838,82 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 21 października 2010 r. do dnia zapłaty,
- 2.932,85 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 3 grudnia 2010 r. do dnia zapłaty,
- 1.069,28 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 25 grudnia 2010 r. do dnia zapłaty,
- 950,47 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 8 stycznia 2011 r. do dnia zapłaty,
- 2.950,88 z ustawowymi odsetkami od dnia 6 lutego 2011 r. do dnia zapłaty,
- 2.505,07 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 5 marca 2011 r. do dnia zapłaty,
- 2.716,94 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 6 maja 2011 r. do dnia zapłaty,
- 1.899,31 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 maja 2011 r. do dnia zapłaty,
- 3.731,63 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 7 sierpnia 2011 r. do dnia zapłaty,
- 3.176,06 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 27 września 2011 r. do dnia zapłaty,
- 2.866,58 zł z ustawowymi odsetkami od 23 października 2011 r. do dnia zapłaty,
- 3.002,60 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 20 listopada 2011 r. do dnia zapłaty,
- 2.782,58 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 stycznia 2012 r. do dnia zapłaty,
- 2.481,90 zł (z ustawowymi odsetkami od dnia 11 marca 2012 r. do dnia zapłaty,
- 2.753,59 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 6 maja 2012 r. do dnia zapłaty,

Na liście płac jednym z elementów płacy była dieta zagraniczna. Nie wyszczególniano pozycji „ryczałt za noclegi”.

Miesięczne wynagrodzenie M. S. (1) liczone jak ekwiwalent za urlop wynosiło 2.907,71 zł. Natomiast wynagrodzenie R. W. (1) liczone w ten sposób wynosiło 2.738,52 zł.

Sąd I instancji pominął kserokopie złożone przez strony, wskazując, że jako niepoświadczone za zgodność z oryginałem nie miały waloru dokumentu, a tym samym nie mogły stanowić dowodu w sprawie. Sąd ten nie uwzględnił również wniosku pozwanej o zwrócenie się z pytaniem prejudycjalnym do Trybunału Sprawiedliwości UE, podnosząc, że wskazywane przez pozwaną wątpliwości zostały rozstrzygnięte w sposób wystarczający w orzecznictwie Sądu Najwyższego.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy uznał, iż powództwo częściowo zasługiwało na uwzględnienie.

Przechodząc do rozważań w zakresie zgłoszonych roszczeń, Sąd I instancji podkreślił, że zgodnie z art. 21a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców (Dz. U. z 2012 r., poz. 1155) obowiązującym od dnia 3 kwietnia 2010 r. kierowcy w podróży służbowej, przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z wykonywaniem tego zadania służbowego, ustalane na zasadach określonych w art. 77⁵ § 3-5 k.p. Stosownie zaś do treści art. 2 pkt. 8 powołanej ustawy określenie podróży służbowej oznacza każde zadanie służbowe polegające na wykonywaniu, na polecenie pracodawcy: (a) przewozu drogowego poza miejscowość, o której mowa w pkt 4 lit. a, lub (b) wyjazdu poza miejscowość, o której mowa w pkt 4 lit. a, w celu wykonania przewozu drogowego. Zgłoszone w sprawie roszczenia dotyczyły zarówno okresu przed, jak i po wejściu w życie cytowanego art. 21a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. Pracownicy, na rzecz których działało powodowe stowarzyszenie, zatrudnieni zostali przed wejściem w życie regulaminu pracy i wynagradzania z dnia 1 kwietnia 2010 r.

Dalej Sąd Rejonowy powołał się na treść uchwały 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2014 r., II PZP 1/14, OSNP 2014/12/164. Wskazał za nią, że w wyniku nowelizacji ustawy o czasie pracy kierowców powstała sytuacja prawna, w której podróże kierowców transportu międzynarodowego odbywane w okresie do dnia 3 kwietnia 2010 r. nie stanowiły podróży służbowych w rozumieniu art. 77⁵ § 1 k.p. (nie mają więc zastosowania wprost przepisy powszechnie obowiązujące dotyczące zwrotu kosztów podróży służbowych), a po tej dacie są one podróżami służbowymi (art. 2 pkt 7 ustawy o czasie pracy kierowców) i kierowcom przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z wykonywaniem tego zadania służbowego, ustalane na zasadach określonych w art. 77⁵ § 3-5 k.p. (art. 21a ustawy o czasie pracy kierowców). Jednakże za okres do dnia 3 kwietnia 2010 r. moc prawną zachowały korzystniejsze dla pracowników (przyznające diety i zwrot kosztów noclegu) postanowienia układów zbiorowych pracy (regulaminów wynagradzania) oraz umów o pracę (art. 9 § 2 i art. 18 § 2 k.p.). Sąd I instancji powołał się również na orzecznictwo wskazujące, że w przypadku nieustalenia w układzie zbiorowym (regulaminie wynagradzania) lub umowie o pracę świadczeń z tytułu podróży odbywanych przez kierowcę, jej koszty mogą podlegać wyrównaniu w wysokości odpowiadającej należnościom (diplomom) z tytułu podróży służbowej przewidzianym w przepisach powszechnie obowiązujących dla pracowników wykonujących rzeczywiście podróże służbowe (tu powołał wyroki Sądu Najwyższego z dnia 5 maja 2009 r., I PK 279/07, Lex nr 509051; z dnia 18 sierpnia 2009 r., I PK 51/09, OSNP 2011/7-8/100; z dnia 23 czerwca 2010 r., II PK 372/09, Monitor Prawa Pracy 2010 nr 11, s. 597 oraz z dnia 1 kwietnia 2011 r., II PK 234/10, OSNP 2012/9-10/119).

Sąd I instancji przywołał treść art. 77⁵ § k.p. uznając, że przepisy wykonawcze wydane na podstawie § 2 tego przepisu ustalają minimalny standard wszystkich świadczeń z tytułu podróży służbowych (diplom, zwrotu kosztów przejazdu, noclegów i innych wydatków), które w układzie zbiorowym pracy, regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę mogą być uregulowane korzystniej dla pracownika. Odesłanie w art. 21a ustawy o czasie pracy kierowców do art. 77⁵ § 3-5 k.p. oznacza więc pośrednio odesłanie do art. 77⁵ § 2 k.p., a w konsekwencji uznanie, że kierowcy – pracownikowi przysługuje zwrot kosztów noclegu według zasad ustalonych w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art.

77⁵ § 2 k.p., chyba, że korzystniejsze dla niego zasady zostały ustalone w układzie zbiorowym pracy lub w regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę.

Następnie sąd I instancji odwołał się do regulaminu wynagradzania z 20 lipca 2006 r. (§15), z którego wynikało, że pracownikom pozwanej przysługiwały diety z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju. Wysokość diet z tytułu podróży służbowych poza granicami Polski dla kierowców wynosiła 40 EUR za pełną dobę. Wysokość diet z tytułu podróży służbowych poza granicami Polski dla kierowców-stażystów wynosiła 20 EUR za pełną dobę. Brak było w tym zakresie uregulowań dotyczących ryczałtów za noclegi. Regulamin wynagradzania z dnia 1 kwietnia 2010 r., stanowił zaś, iż pracownikom przysługują diety rozumiane jako dodatek z tytułu zwiększonych kosztów ponoszonych przez pracowników związanych z podróżą służbową na obszarze kraju oraz poza granicami kraju. Wysokość diet rozumianych jako dodatek z tytułu zwiększonych kosztów ponoszonych przez pracowników związanych z podróżą służbową na obszarze kraju oraz poza granicami kraju wynosiła łącznie 38 EUR za każdą pełną dobę, z czego kwota 13 EUR stanowiła dietę rozumianą jako pokrycie zwiększonych kosztów wyżywienia w czasie podróży, kwota 25 EUR obejmowała zaś zwiększenie innych kosztów socjalnych.

Sąd I instancji przypomniał, że zmiana układu (regulaminu) na korzyść pracownika powoduje automatyczną zmianę indywidualnych stosunków pracy – staje się częścią umów o pracę, natomiast zmiana niekorzystna – o ile nie nastąpi w drodze porozumienia zmieniającego – powinna być wprowadzona poprzez wypowiedzenie pracownikom dotychczasowych warunków umowy o pracę. Układy zbiorowe pracy zajmują wyższe miejsce w hierarchii źródeł prawa pracy niż regulaminy wynagradzania, jednakże zawsze należy pamiętać o zasadzie pierwszeństwa stosowania tego źródła prawa pracy, którego postanowienia są bardziej korzystne dla pracownika. W Kodeksie pracy przewiduje się pisemną formę wypowiedzenia warunków pracy i płacy (art. 42 § 2 k.p.). Do oświadczenia pracodawcy o wypowiedzeniu warunków pracy lub płacy stosuje się odpowiednio przepisy o wypowiedzeniu umowy o pracę. Oznacza to, że każde wypowiedzenie warunków pracy lub płacy powinno być złożone – tak jak wypowiedzenie definitywne – na piśmie, z zachowaniem przepisów o okresach i terminach wypowiedzenia, oraz powinno zawierać pouczenie o przysługujących pracownikowi środkach prawnych od wypowiedzenia (niezależnie od pouczenia, że pracownik może do połowy okresu wypowiedzenia odmówić przyjęcia nowych warunków). W rezultacie, skoro nowy regulamin był mniej korzystny od poprzednio obowiązującego, to zmiana wymagała wypowiedzenia warunków pracy i płacy w drodze wypowiedzenia zmieniającego. Sąd rejonowy odrzucił pogląd, że w tym zakresie doszło do zawarcia w sposób dorozumiany porozumień modyfikujących treść indywidualnych stosunków pracy

Sąd Rejonowy wskazał, że w okresie przed 1 kwietnia 2010 r. w aktach wewnętrznych pozwanej nie była regulowana w żaden sposób kwestia ryczałtów za noclegi, a tym bardziej zryczałtowanych świadczeń, które miałyby zostać zaliczone na poczet należności z tytułu ryczałtów. Przywołał treść § 9 ust. 1, 2 i 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz. U. z 2002 r., nr 236, poz. 1991 ze zm.), art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców (Dz. U. z 2012 r., poz. 1155) oraz art. 8 ust. 2 i 8 Rozporządzenia (WE) nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie harmonizacji niektórych przepisów socjalnych odnoszących się do transportu drogowego oraz zmieniającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 3821/85 i (WE) 2135/98, jak również uchylającego rozporządzenie Rady (EWG) nr 3820/85. Zwrócił także uwagę na orzecznictwo Sądu Najwyższego, według którego zapewnienie powodowi noclegu w kabinie samochodu ciężarowego nie oznaczało zapewnienia bezpłatnego noclegu w rozumieniu powołanych przepisów, co uprawniało pracownika do otrzymania od pracodawcy zwrotu kosztów noclegu co najmniej na warunkach i w wysokości określonych w treści rozporządzenia (uchwała SN z dnia 7 października 2014 r., I PZP 3/14, OSN 2015/4/47; uchwała SN z dnia 12 czerwca 2014 r., II PZP 1/14, OSNP 2014/12/164). W konsekwencji sąd I instancji uznał za niezasadne argumenty strony pozwanej, która podnosiła okoliczność zapewnienia kierowcy bezpłatnego noclegu w odpowiednio przystosowanej kabinie samochodu.

Następnie Sąd I instancji zwrócił uwagę, że zagadnienie prawne rozstrzygnięte w powołanej wyżej uchwale SN z dnia 7 października 2014 r. dotyczyło wyłącznie wykładni § 9 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju, a ściślej wykładni użytego w tym przepisie zwrotu „bezpłatny nocleg”. Nie dotyczyło natomiast konsekwencji prawnych ustalenia przez strony stosunku pracy – na podstawie art. 77⁵ § 3 k.p. – warunków wypłacania należności z tytułu podróży służbowej pracownikowi zatrudnionemu u pracodawcy prywatnego (innego niż państwowa lub samorządowa jednostka sfery budżetowej) w układzie zbiorowym pracy lub w regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę, w sytuacji, gdy strony stosunku pracy ustaliły, że pracownik nie będzie uprawniony do ryczałtu za nocleg, jeżeli odbywa go w przystosowanej do tego kabinie pojazdu.

W ocenie Sądu Rejonowego pracowników obowiązywały postanowienia wynikające z regulaminu wynagradzania z 2006 r., o czym była mowa powyżej. Sąd ten przedstawił jednak swoje stanowisko czyniąc hipotetyczne założenie konkludentnego wprowadzenia do umów o pracę zapisów regulaminu pracy z 1 kwietnia 2010 r. Wyjaśnił, że zapis regulaminu wynagradzania z kwietnia 2010 r. dotyczący wypłaty diety na pokrycie innych kosztów socjalnych nie stanowił pokrycia ryczałtów za noclegi. Przywołał treść art. 77² k.p. oraz zauważył, że regulamin wynagradzania z 2010 r. wszedł w życie w czasie, gdy w orzecznictwie traktowano zapewnienie noclegu w kabinie samochodu jako zapewnienie bezpłatnego noclegu. Dalej sąd rejonowy rozumował w następujący sposób. Pracodawca prezentował stanowisko, że ryczałt się nie należy, bowiem zapewnia nocleg w odpowiednio przystosowanej kabinie (zgłaszając w tym zakresie wnioski dowodowe). Powyższe znalazło potwierdzenie w regulaminie pracy, który stanowił, że ryczałt nie przysługuje, gdy pracodawca zapewnia nocleg w kabinie pojazdu. Skoro tak, to jednocześnie pracodawca nie mógł płacić ryczałtu za nocleg w ramach diet, bowiem powyższe wyklucza się wzajemnie i stanowi „dopasowywanie” przez pracodawcę wypłaconych kwot do przedmiotu żądania. Należy też zwrócić uwagę na zapis Regulaminu Wynagradzania, który określa, jakie świadczenia przysługują za czas podróży służbowej – diety i ryczałt za nocleg. Jednoznacznie wskazuje też na zastosowanie wprost rozporządzeń i różnicuje te dwa świadczenia. Regulamin wynagradzania nie posługuje się pojęciem noclegu, kosztami noclegu, ryczałtem za nocleg. Nie określa, jaka część diety stanowi konkretnie ryczałt za nocleg, a jaka część to inne koszty socjalne. Ani w umowie o pracę, ani w innym dokumencie w formie oświadczenia pracownika nie mówi się, że diety stanowią również ekwiwalent wydatków na noclegi. Definicja diety wynika z treści rozporządzeń, które wymieniają osobno diety oraz zwrot kosztów przejazdów, dojazdów i noclegów, nie ma więc podstaw prawnych, aby w aktach niższego rzędu ten podział nie został zachowany (por. w tym zakresie wyrok SA we Wrocławiu z dnia 15 marca 2012 r., III APa 8/11, Lex nr 1238707). Jednocześnie skoro przepis wewnętrzny przewidywał pobawienie prawa do ryczałtu za nocleg w związku z przyjęciem, że pracodawca zapewnia bezpłatny nocleg w kabinie, to nie można było uznać, że jest to uregulowanie bardziej korzystne, skoro aktualna na datę wyrokowania wykładnia zakładała, że kabina samochodu nie może być kwalifikowana jako bezpłatny nocleg.

Także ogólnie określona dieta na 38/41/42 EUR nie mogła być, zdaniem sądu rejonowego, przyjęta jako uregulowanie bardziej korzystne niż powszechnie obowiązujące przepisy. Także dieta przyjęta na poziomie 40 EUR nie spełniała takiego waloru. W istocie dieta w ścisłym tego słowa znaczeniu została określona na wyższą kwotę niż 23 zł, jednakże mając na względzie to, że ryczałt za nocleg w różnych krajach był różny i wynosił 25 euro (Austria), 40 euro (Belgia), 20 euro (Czechy), 30 euro (Francja), nie można było przyjąć, że łączna kwota 38/41/42 EUR – przy założeniu minimalnej stawki diety – 23 zł (ok. 6 euro) w każdym przypadku była bardziej korzystna niż przepisy wykonawcze, przy uwzględnieniu dodatkowo, że powyższa dieta miała pokryć inne koszty socjalne. Mając na uwadze powyższe rozważania sąd I instancji nie dał wiary świadkom A. G., K. S. w zakresie w jakim podali, że ryczałt za noclegi był wypłacany w ramach innych kosztów socjalnych. Z tych samych względów sąd rejonowy nie dał wiary zeznaniom świadka S. J., który wskazał, że dieta pokrywała też koszt noclegu.

W ocenie Sądu Rejonowego roszczenia pracowników należało rozpatrywać na gruncie rozporządzenia dotyczącego odbywania podróży służbowej poza granicami kraju, w świetle art. 18 § 2 k.p. i art. 9 § 2 k.p. Samo zatem przyjęcie, że pracodawca nie zapewniał bezpłatnego noclegu przesądzało zdaniem sądu I instancji o zasadności roszczenia o ryczałt

za noclegi. Sąd ten wywodził, że w przypadku ryczałtu bez znaczenia jest, czy i w jakiej wysokości pracownik poniósł koszty noclegu. Ryczałt przysługuje nawet wtedy, gdy kosztów tych faktycznie pracownik nie poniósł. Ryczałt nie przysługuje tylko wtedy, gdy pracodawca zapewnił pracownikowi bezpłatny nocleg – w warunkach hotelu (motelu), a nie w dostosowanej do spania kabinie pojazdu. W razie zatem nie przedstawienia rachunku za hotel (motel) kierowcy przysługuje co najmniej ryczałt w wysokości 25 % limitu ustalonego w przepisach wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 k.p., z czym w sprzeczności nie pozostaje możliwość „zaoszczędzenia” przez pracownika wydatków i zwiększenia w ten sposób dochodu uzyskiwanego z tytułu zatrudnienia. Zatem nawet, gdy kierowca nie pokrywa faktycznie kosztów noclegu, ponieważ korzysta w tym celu z kabiny pojazdu i w związku z tym nie przedstawia rachunku za hotel, należy mu się ryczałt. Konsekwentnie sąd I instancji przyjął, że skoro regulamin wynagradzania nie przewidywał w ramach wypłaty diety wypłaty ryczałtu, to należało zasądzić ryczałt wynikający z treści rozporządzenia, przewidującego wypłatę świadczeń w związku z podróżą poza granicami kraju.

Ścisłe ustalenie noclegów nie było możliwe z uwagi na braki dostatecznych danych. Sąd Rejonowy stwierdził jednak, że okoliczność ta nie wyłączała możliwości zasądzenia świadczenia na rzecz powoda. Przypomniał, że zgodnie z art. 94 pkt 9a k.p. pracodawca ma obowiązek prowadzenia dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz akt osobowych pracowników. Jest to podstawowy obowiązek pracodawcy, a jego niewykonanie stanowi wykroczenie przeciwko prawom pracownika (art. 281 pkt 6 k.p.). Dokumentacja ta w pewnym zakresie stanowi potwierdzenie wywiązywania się pracodawcy z ciężących na nim a wynikających z konkretnego stosunku pracy obowiązków względem danego pracownika. Brak dokumentacji wynikający z zaniedbania jej prowadzenia przez pracodawcę powoduje, zdaniem Sądu I instancji, zmianę rozkładu ciężaru dowodów przerzucając go na osobę zaprzeczającą faktom, z których strona powodowa wywodzi skutki prawne. W tym zakresie Sąd Rejonowy przywołał wyrok SA w Białymstoku z 10 kwietnia 2003 r., III APa 40/02, OSA 2003/12/43, a także wyroki SN z 5 maja 1999 r., I PKN 665/98, OSNP 2000/14/535, z dnia 13 stycznia 2005 r., II PK 114/04, OSNP 2005/16/245, z dnia 14 maja 1999 r., I PKN 62/99, OSNAPiUS 2000/15/579. W konsekwencji Sąd przyjął, że to na pracodawcy ciążył obowiązek wykazania, że pracownicy nie odbyli podróży służbowych. Obowiązkowi temu jednak nie sprostał.

Sąd Rejonowy oparł się na treści art. 322 k.c. przyjmując, że sprawa o wynagrodzenie za pracę jest sprawą o dochód przysługujący pracownikowi w postaci zapłaty za świadczoną na rzecz pracodawcy pracę w ramach stosunku pracy. Skoro tak, to nadmierne trudności w udowodnieniu wysokości żądania uprawniają sąd do zasądzenia odpowiedniej sumy według swej oceny, opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy (tutaj przywołany wyrok SN z dnia 5 czerwca 2007 r., I PK 61/07, Lex nr 317787). Sąd I instancji przyjął zatem kwotę ryczałtu w wartościach podanych przez stronę powodową i zweryfikowanych przez biegłego jako podstawę zasądzenia należności z tego tytułu.

Kontynuując swoje rozważania Sąd ocenił sporządzoną w sprawie opinię biegłego uznając ją za wiarygodną, za wyjątkiem przyjęcia za podstawę wyliczenia zestawienia powodu i dokumentu w postaci realizacji zadania.

Sąd I instancji odniósł się również do podniesionego przez pozwaną zarzutu przedawnienia co do roszczeń za rok 2009. Wskazał, że roszczenia ze stosunku pracy ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne (art. 291 § 1 k.p.). Jeżeli termin spełnienia świadczenia jest określony wprost w ustawie, układzie zbiorowym pracy, regulaminie, umowie o pracę itp., dniem wymagalności roszczenia jest dzień wskazany w takim akcie jako termin wykonania zobowiązania (np. zapłaty wynagrodzenia – art. 85 k.p.). Roszczenie pracownika o wynagrodzenie staje się wymagalne w dniu, w którym powinna nastąpić jego wypłata. Należności za rok 2009 stały się wymagalne dopiero w styczniu 2010 r. (w przypadku M. S. (1) 4 stycznia 2010 r., a w przypadku R. W. (1) 8 stycznia 2010 r.). Od tych dat należało zatem liczyć bieg 3-letniego terminu przedawnienia. Powodowie – działając przez profesjonalnego pełnomocnika wystąpili z pozwem w zakresie ryczałtów za noclegi – M. S. (1) w dniu 3 stycznia 2010 r., R. W. (1) w dniu 7 stycznia 2010 r. Wobec tego roszczenia o należności za rok 2009 zdaniem sądu rejonowego nie uległy przedawnieniu.

W zakresie żądania zasądzenia odsetek Sąd I instancji powołał art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p., art. 359 § 1 k.c. i art. 476 k.c. Uznał, że zobowiązanie pozwanej do zapłaty ryczałtu miało charakter terminowy i stawało się wymagalne zgodnie z 13 pkt 3 i 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości

oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz. U. z 2002 r., nr 236, poz. 1991 ze zm.) po upływie 14 dni do dnia zakończenia podróży służbowej.

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., stosując zasadę stosunkowego rozliczenia kosztów. Na podstawie art. 83 ust. 2 w zw. z art. 113 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r., poz. 300, dalej: u.k.s.c.) nakazał pobrać od pozwanej spółki na rzecz Skarbu Państwa kwotę 2.390,88 zł tytułem poniesionych wydatków. W zakresie podstawy prawnej rozstrzygnięcia o rygorze natychmiastowej wykonalności sąd powołał art. 477² § 1 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniosła strona pozwana, zaskarżając go na podstawie art. 367 § 1 i 2 k.p.c., art. 368 § 1 i 2 k.p.c. oraz art. 369 § 1 k.p.c., w zakresie pkt I, II, IV, V, VI i VII. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucono:

W zakresie dokonanej przez sąd I Instancji oceny posiadania przez stronę powodową tj. Stowarzyszenie (...) zdolności sądowej i braku oceny, czy wobec podniesionych przez stronę pozwaną zarzutów podmiot ten posiada legitymację procesową czynną do występowania w sprawie:

1. naruszenie art. 173, 178 § 1 Konstytucji RP oraz art. 1 § 2 ustawy prawo o ustroju sądów powszechnych, art. 2 i art. 199 § 1 ust. 3 k.p.c. poprzez w istocie uchylenie się od obowiązku merytorycznego rozpoznania zarzutu o braku zdolności sądowej powoda podniesionego przez pozwaną i jego oddalenie bez zbadania merytorycznych podstaw i w konsekwencji brak odrzucenia powództwa lub jego oddalenia z uwagi na brak legitymacji procesowej czynnej, pomimo iż powód – Stowarzyszenie (...) nie posiada zdolności do występowania w niniejszej sprawie, albowiem w sposób pozorny powołuje się na swoją odrębność prawną od przedsiębiorcy – radcy prawnego R. W. (2) stanowiąc w rzeczywistości część przedsiębiorstwa założonego i prowadzonego przez niego w celu prowadzenia działalności gospodarczej i osiągania zysków. Poprzez złożone wnioski dowodowe, które zostały przez sąd oddalone wobec oparcia się wyłącznie na stronie formalnej, bez merytorycznego rozpoznania, pozwana zamierzała wykazać, iż:

- przedmiotowe stowarzyszenie jest w rzeczywistości prowadzone i zarządzane przez przedsiębiorcę radcę prawnego R. W. (2) i realizuje jego cele gospodarcze;
- decyzje dotyczące stowarzyszenia zapadają u przedsiębiorcy R. W. (2), a osoby formalnie zasiadające w strukturach stowarzyszenia działają w sposób pozorny jako członkowie najbliższej rodziny ww.;
- przedsiębiorstwo stowarzyszenia prowadzi działalność gospodarczą i osiąga z niej zyski;
- sprawa nie jest prowadzona non profit przez stowarzyszenie, albowiem z tytułu prowadzenia przedmiotowej sprawy ww. przedsiębiorstwo zagwarantowało sobie wynagrodzenie od pracowników, na rzecz których działa;
- pracownicy pozwanej zostali „zwerbowani” przez przedsiębiorcę w ramach zorganizowanej akcji przeciwko pozwanej, a udział w sprawie stowarzyszenia wynika jedynie z powodu uniknięcia obowiązku uiszczenia wpisu sądowego i odpowiedzialności za wynik sprawy;
- odrębność prawną stowarzyszenia ma charakter pozorny i w rzeczywistości została nadużyta dla celów działalności przedsiębiorcy;
- w konsekwencji stowarzyszenie nie posiada zdolności sądowej do występowania w sporze;

2. naruszenie art. 2 ust 1 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. 1989, Nr 20, poz. 104 ze zm.) w zw. z art. 8 k.p.c., 462 k.p.c. i art. 5 k.c. mających istotny wpływ na wynik sprawy poprzez nadużycie formy prawnej stowarzyszenia przez powodową organizację pozarządową tj. wykorzystanie prawa do założenia stowarzyszenia w celu sprzecznym ze społeczno-gospodarczym celem stowarzyszenia oraz zasadami współzycia społecznego. Powodowa organizacja pozarządowa była założona i kierowana bezpośrednio przez R. W. (2), a obecnie E. W., którzy korzystając z możliwości zwolnienia stowarzyszenia z ponoszenia opłat sądowych czerpią

korzyści z prowadzonych postępowań. Strona pozwana wskazywała, że jest to działanie wskazujące motyw zysku z pokrzywdzeniem wierzycieli, którzy nie mogą dokonać zaspokojenia z majątku organizacji powodowej, którego nie posiada. W aktach rejestrowych powodowej organizacji znajdują się postanowienia o wszczętej egzekucji i bezskutecznej próbie jej przeprowadzenia ze strony pięciu wierzycieli, których liczba rośnie. Jest to działanie jawnie sprzeczne z społeczno-gospodarczym celem stowarzyszenia oraz zasadami współżycia społecznego. Jest to nadto sprzeczne z niezarobkowym charakterem działalności stowarzyszenia, które w przypadku organizacji powodowej deklarowało brak prowadzenia jakiejkolwiek działalności zarobkowej i stanowisko to podtrzymuje w toku procesu (pismo powoda z 13 maja 2015 r.). Członkowie stowarzyszenia przystępując do aktywnej realizacji zamierzonych celów i z powołaniem się na nie, m.in. w postępowaniu sądownoadministracyjnym, powinni liczyć się z obowiązkiem ponoszenia kosztów sądowych i przeznaczyć odpowiednie środki na ich pokrycie (wyrok NSA z 13 lutego 2009 r., II OZ 133/09).

3. naruszenie art. 233 k.p.c. poprzez dowolną a nie swobodną ocenę bez przeprowadzenia jakiegokolwiek postępowania dowodowego w przedmiocie braku zdolności procesowej powoda Stowarzyszenia (...) tj. weryfikacji czy rzeczywistym powodem w sprawie jest umocowany pełnomocnik R. W. (2) prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Kancelaria Radcy Prawnego R. W. (2), której częścią składową (mimo pozornej odrębności) jest Stowarzyszenie (...). Skarżący twierdził, że na podstawie akt rejestrowych organizacji powodowej ustalono, że R. W. (2) był założycielem organizacji powodowej i pełnił funkcję prezesa stowarzyszenia. Obecnie funkcję tę pełni E. W.. W ocenie pozwanej żadna z okoliczności podniesiona we wniosku o odrzucenie pozwu pozwanej nie była przedmiotem jakiegokolwiek postępowania dowodowego.

4. naruszenie przepisów postępowania cywilnego, które to naruszenie miało istotny wpływ na wynik sprawy, art. 379 pkt 2 k.p.c., przez brak jego zastosowania tj. nie zostało przeprowadzone żadne postępowanie dowodowe celem weryfikacji tak istotnej okoliczności jak prawidłowe określenie rzeczywistej strony powodowej i zbadanie zdolności procesowej Stowarzyszenia (...). Skarżący stwierdził, że w realiach postępowania art. 379 pkt 2 k.p.c. jest artykułem martwym, bez rzeczywistej treści prawnej skoro sąd dokonuje oceny zdolności procesowej jedynie przez pryzmat formalnego istnienia danego podmiotu prawnego - zarejestrowania w Krajowym Rejestrze Sądowych w oderwaniu od stanu faktycznego sprawy i art. 5 k.c.

W zakresie przepisów prawa materialnego, zarzucono naruszenie:

1. art. 21a Ustawy o czasie pracy kierowców w związku z art. 77⁵ § 1, 3, 4 i 5 k.p. poprzez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, iż przepisy te w zakresie zwrotu kosztów noclegu kierowcy przebywającego w podróży służbowej odsyłają do § 9 ust. 1, 2 i 4 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (dalej rozporządzenie (...)) w sprawie należności z tytułu podróży poza granicami kraju) w związku z art. 8 pkt 8 Rozporządzenia (WE) nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie harmonizacji niektórych przepisów socjalnych odnoszących się do transportu drogowego oraz zmieniające rozporządzenia Rady (EWG) nr 3821/85 i (WE) 2135/98, jak również uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3820/85 (Tekst mający znaczenie dla (...)) i mogą stanowić podstawę prawną dochodzenia roszczeń, od pracodawców sektora prywatnego, w sytuacji gdy prawidłowa interpretacja zapisów wskazuje, iż adresatem tej normy prawnej są wyłącznie jednostki sektora publicznego, a pracodawcy prywatni korzystają z uprawnienia do uregulowania tych kwestii w ramach uregulowań wewnątrzzakładowych;

2. art. 77⁵ § 1, 3, 4 i 5 k.p. poprzez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, pracownik, pomimo, iż w okresie do 3 kwietnia 2010 r. nie był w podróży służbowej uprawniony jest do świadczeń z tytułu podróży służbowej;

3. § 2 ust. 1 lit. b w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju poprzez

ich zastosowanie w niniejszej sprawie, podczas gdy w stosunku do prywatnych przedsiębiorców, pracodawców innych niż sfera budżetowa, kodeks pracy w treści art. 77⁵ § 3, 4 i 5 nie pozwala na stosowanie przepisów wspomnianego rozporządzenia;

4. § 15 pkt 1-3 Regulaminu Wynagradzania z dnia 1 kwietnia 2010 r. (wraz z kolejnymi Aneksami) obowiązującego w spółce (...) sp. z o.o. a także zapisów Porozumienia z dnia 14 września 2010 r. zawartego pomiędzy Pracodawcą a związkami zawodowymi oraz porozumień zawartych ze związkami zawodowymi w dniu 18 listopada 2009 r., 3 grudnia 2010 r. i 27 lutego 2012 r. w związku z art. 65 k.c. poprzez ich błędną interpretację i brak zastosowania w sprawie, a w konsekwencji błędne uznanie, iż:

a. zawarte w nich uregulowania nie mają w myśl przepisu art. 77⁵ k.p. pierwszeństwa przed zapisami przepisów powszechnie obowiązujących i nie mają zastosowania w niniejszej sprawie,

b. pracodawca nie wypłacał pracownikom świadczenia stanowiącego ryczałt za nocleg, podczas gdy prawidłowa interpretacja regulacji wewnątrzzakładowych tj. Regulaminów oraz porozumień ze związkami zawodowymi prowadzić winna do wniosku iż w ramach przepisów wewnątrzzakładowych w sposób korzystniejszy niż w przepisach powszechnie obowiązujących uregulowano także problematykę zwrotu kosztów noclegów w ramach jednolitego świadczenia z tytułu diety obejmującej zarówno zwiększone koszty wyżywienia jak inne koszty socjalne – w tym ryczałt za nocleg,

c. a także poprzez pominięcie przez sąd zgodnie wyrażonej woli stron stosunku pracy wyrażonej na etapie zawarcia umowy o pracę, którą to wolą było objęcie świadczeniem przewidzianym w § 15 regulaminu wynagradzania i porozumieniach związkowych w sposób korzystniejszy niż w przepisach powszechnie obowiązujących także zwrotu kosztów noclegów w ramach jednolitego świadczenia z tytułu diety obejmującej zarówno zwiększone koszty wyżywienia jak inne koszty socjalne – w tym ryczałt za nocleg;

5. art. 77⁵ § 3 k.p. poprzez jego błędną wykładnię skutkującą uznaniem, iż pracownikowi należy się ryczałt za nocleg w podróży służbowej nawet w sytuacji w której strony stosunku pracy ustaliły, że pracownik z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju, otrzymuje przewidziane w regulaminie wynagradzania świadczenie zawierające ryczałt za nocleg wynikający z ww. rozporządzenia.

6. art. 8 pkt 8 Rozporządzenia (WE) nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie harmonizacji niektórych przepisów socjalnych odnoszących się do transportu drogowego oraz zmieniające rozporządzenia Rady (EWG) nr 3821/85 i (WE) 2135/98, jak również uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3820/85 poprzez błędną jego interpretację i uznanie, iż dzienne okresy odpoczynku – nocleg i skrócone tygodniowe okresy odpoczynku – nocleg nie mogą być wykorzystywane w pojeździe.

7. § 9 ust. 1, 2 rozporządzenia (...) w sprawie należności z tytułu podróży poza granicami kraju, stanowiącego, iż za nocleg przysługuje pracownikowi zwrot kosztów w wysokości stwierdzonej rachunkiem hotelowym, w granicach ustalonego na ten cel limitu określonego w załączniku do rozporządzenia poprzez jego błędną wykładnię skutkującą uznaniem, iż pracownikowi przysługuje roszczenie o ryczałt za nocleg także w sytuacji, kiedy w rzeczywistości nie poniósł żadnych kosztów noclegu;

8. art. 94 pkt 9a k.p. w zw. z art. 281 pkt 6 k.p. w zw. z art. 6 k.c. i 300 k.p. poprzez błędną ich interpretację i błędne oraz niczym nieuzasadnione uznanie, iż pracodawca naruszył ciążące na nim obowiązki w zakresie prowadzenia dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy w sytuacji, gdy pracodawca przedłożył do akt sprawy kompletne i pełne akta osobowe kierowcy, wydruki z prowadzonej elektronicznie ewidencji czasu pracy kierowcy oraz karty realizacji przez kierowcę zadań transportowych, a to pracownik nie złożył do akt sprawy będącej w jego wyłącznej dyspozycji indywidualnej karty kierowcy wydawanej mu przez Wytwórnę (...) na podstawie ustawy o systemie tachografów cyfrowych z dnia 29 lipca 2005 r.;

9. art. 94 pkt 9a k.p. stanowiącego, że pracodawca ma prowadzić dokumentację w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz akta osobowe pracowników przez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że przepis ten nakłada na pracodawcę również obowiązek dokumentowania miejsc spędzania noclegu przez pracownika oraz, że na pozwanej ciąży obowiązek ich wykazania, pomimo że nie wynika to z tego przepisu a sąd nie wskazał, że przepis nakładający taki obowiązek istnieje;

10. art. 6 k.c. w zw. z art. 94 pkt 9a k.p. polegające na ich błędnej wykładni i w konsekwencji uznaniu, iż pomimo złożenia w toku postępowania wszelkich wymaganych przez prawo dokumentów związanych ze stosunkiem pracy stron, do których sporządzenia zobowiązana była pozwana sąd uznał, iż to na pozwanej a nie powodzie ciąży ciężar dowodu wykazania miejsc spędzenia noclegów przez pracownika;

11. art. 241¹² i 241¹³ § 2 k.p. poprzez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie w kontekście uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2008 r. II PZP 11/08 i treści porozumienia związkowego z 2009 r. i późniejszych porozumień;

12. art. 481§1 k.c. w zw. z art. 300 k.p. w zw. z art. 476 k.c. poprzez ich nieprawidłową interpretację i uznanie, iż istniało zobowiązanie do wypłaty ryczałtu, które miało charakter terminowy i stawało się wymagalne w datach określonych w wyroku;

13. naruszenie art. 291 § 1 k.p. poprzez jego błędną wykładnię i w konsekwencji uznanie przez Sąd I instancji, że dochodzone przez powodów należności za rok 2009 nie uległy przedawnieniu.

W zakresie przepisów postępowania zarzucono następujące naruszenia mające, zdaniem pozwanej, istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku:

1. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granicy swobodnej oceny dowodów wyznaczonej logicznym rozumowaniem i zasadami doświadczenia życiowego oraz nie rozważenie wszystkich okoliczności sprawy i w konsekwencji:

a. błędne ustalenia w zakresie sposobu odbywania przez pracownika noclegów jak i miejsc noclegów w sytuacji, gdy ustaleń tych nie potwierdzają żadne dowody zgromadzone w sprawie,

b. przyjęcie za podstawę zasądzonej kwoty obliczeń dokonane przez biegłego A. G. (2), który w swojej opinii oraz opiniach uzupełniających oparł się na ilości noclegów wskazanych w sposób niczym nie potwierdzony przez powodów w pozwach oraz przyjął zasugerowane przez powodów wartości ryczałtów odpowiadające wyjazdom do Francji, gdzie kwoty te są wyższe (30 euro), podczas gdy z akt sprawy wynika, że powodowie spędzali noclegi również w innych państwach, gdzie obowiązują niższe kwoty ryczałtów – Niemcy (ok. 25 euro), W. (26,25 euro),

c. niewszechstronną ocenę zgromadzonego materiału dowodowego poprzez pominięcie treści zeznań świadka A. G. (3), z których wynika, że: „W kwietniu został zmieniony regulamin, znalazł się tam zapis, że z tytułu zwiększonych kosztów podróży pracodawca wypłaci kwotę 38 euro, z takim podziałem, że na zwiększone koszty wyżywienia będzie 1/3 czyli 12 euro a reszta będzie rekompensowała koszty socjalne. Największym kosztem jest ryczał za nocleg. (...) Kierowcy nigdy nie zgłaszali, że wypłacane kwoty są niewystarczające.” (protokół z przesłuchania A. G. (3), rozprawa z dnia 16 kwietnia 2013 r.), a także pominięcie zeznań K. S. (2) z których wynika, iż: „Za sam fakt przebywania za granicą kierowca ma wypłatę diety, a gdy przedstawia jakieś rachunki, to one rozliczane są dodatkowo. Dieta ma być przeznaczona na jedzenie, prysznice, toalety. Koszty noclegów też są w części tej diety.” (protokół z przesłuchania świadka K. S. (2) z dnia 16 kwietnia 2013 r., załączony do akt przedmiotowej sprawy),

d. Pominięcia treści opinii uzupełniającej biegłego A. G. (2) z listopada 2015 r. z której wynika, iż wypłacane powodowi diety zagraniczne były wyższe niż należności wynikające z obowiązujących przepisów,

e. błędne przyjęcie, iż zapis regulaminu wynagradzania dotyczący rzeczywiście dokonywanej wypłaty diety obejmującej także inne koszty socjalne nie stanowi świadczenia zawierającego w swej treści ryczałt za noclegi,

f. błędne uznanie, iż zawarte w przepisach wewnątrzzakładowych uregulowanie w zakresie zwrotu kosztów podróży obejmujące zwrotu kosztów noclegu ogólnie określona przez pracodawcę dieta na kwotę 38/42 euro nie może być przyjęta jako uregulowanie bardziej korzystne niż powszechnie obowiązujące przepisy,

g. przyjęcie, że niezależnie od przyjętej wersji wyliczeń przez biegłego – w każdej z nich występowała „niedopłata” świadczeń w porównaniu z wysokością ryczałtu naliczonego według zasad z rozporządzenia wykonawczego,

h. przyjęcie, iż pozwana nie przedstawiła pełnej dokumentacji dotyczącej odbywanych przez pracownika podróży służbowych;

2. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granicy swobodnej oceny dowodów wyznaczonej logicznym rozumowaniem i zasadami doświadczenia życiowego oraz nie rozważenie wszystkich okoliczności sprawy i w konsekwencji pominięciu przy orzekaniu następujących okoliczności, które mają istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia:

a. pracownicy od samego początku zatrudnienia tj. od wielu lat poprzedzających wystąpienie z roszczeniem wiedzieli, iż noclegi spędzać będą w kabinie pojazdu i stan ten akceptowali, jako jeden z warunków zatrudnienia, a w toku świadczenia pracy nigdy nie zgłaszali w tym zakresie zarzutów, co wynika z ich zeznań: „Gdy się zatrudniałem nie informowano mnie o tym, że noclegi będą w kabinach, ale wydawało mi się to rzeczą normalną”, „wiedziałem, że będę kierowcą międzynarodowym i że będę spał w samochodzie” (zeznania M. S. (1), rozprawa z 11 czerwca 2013 r.) oraz: „Gdy podpisywałem umowę o pracę poinformowany zostałem, że będę kierowcą międzynarodowym i będę spał w samochodzie” (zeznania R. W. (1), rozprawa z 11 czerwca 2013 r.);

b. pracownicy od samego początku zatrudnienia wiedzieli, iż określona w aktach wewnętrznych „dieta” stanowić będzie kompleksowy zwrot wszystkich kosztów podróży, a w toku świadczenia pracy nigdy nie zgłaszali w tym zakresie zarzutów, a zgłosili je dopiero po zakończeniu stosunku pracy traktując „zwrot” kosztów noclegów jako dodatkowe wynagrodzenie;

c. pracownicy nigdy nie ponieśli, ani nawet nie zamierzali ponieść kosztów noclegów, a obecne roszczenia zgłoszone po zakończeniu stosunku pracy traktując „zwrot” kosztów noclegów jako dodatkowe wynagrodzenie,

d. pracownicy w toku świadczenia pracy, niezależnie od wypłacanej im diety stanowiącej kompleksowe rozliczenie wszystkich kosztów podróży otrzymywali zwrot wszystkich udokumentowanych kosztów związanych z korzystaniem z toalet, pryszniców itp.,

e. wszystkie pojazdy wykorzystywane przez pozwaną mają w ramach fabrycznego wyposażenia miejsce do spania dopuszczone do użytkowania i spełniające wymogi prawa o czym świadczą dokumenty fabryczne pojazdów złożone do akt sprawy,

f. żaden z aktów prawnych nie definiuje warunków socjalnych jakim mają odpowiadać miejsca noclegów pracowników,

g. kierowcy zatrudnieni w (...) sp. z o.o. korzystają na obszarze Unii Europejskiej z nowoczesnych i specjalistycznych baz transportowych N. D. wyposażonych w pełen węzeł sanitarny, kuchnie wyposażone w sprzęty gospodarstwa domowego oraz miejsca odpoczynku. Bazy transportowe pozwalają wszystkim kierowcom na pełną regenerację sił fizycznych i psychicznych przed kolejnym dniem pracy,

h. roszczenie objęte sporem wygenerowane zostało dopiero po ustaniu stosunku pracy i nie zmierza do uzyskania rekompensaty poniesionych kosztów, tylko ma stanowić dodatkowe wynagrodzenie ze stosunku pracy;

3. naruszenie art. 217 k.p.c. w zw. art. 227 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku pozwanej o wystąpienie na podstawie art. 267 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z pytaniem prawnym dotyczącym interpretacji przepisów mających kluczowy wpływ na rozstrzygnięcie sprawy;

4. naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. poprzez brak w treści uzasadnienia orzeczenia sądu elementów koniecznych, umożliwiających dokonanie oceny toku wyводу sądu, które doprowadziły do wydania orzeczenia, w szczególności poprzez brak odniesienia się w stopniu wystarczającym do przyczyn, z jakich sąd pominął zeznania świadków w niniejszej sprawie, a także dał wiarę powodowi w zakresie ilości oraz miejsc spędzania przez niego noclegów w podróży służbowej;

5. naruszenie art. 173, 178 § 1 Konstytucji RP oraz art. 1 § 2 ustawy prawo o ustroju sądów powszechnych, art. 2 k.p.c. i w konsekwencji nierozpoznania przez sąd I instancji istoty sprawy, albowiem w praktyce sąd orzekający w I instancji nie zbadał podstawy materialnej pozwu, jak również skierowanych do niego zarzutów merytorycznych, a w swoim rozstrzygnięciu nie odniósł się do tego, co było przedmiotem sprawy, albowiem uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie stanowi wyrazu zindywidualizowanej oceny prawnej i ustaleń faktycznych w dokonanej przez niezawisły sąd w indywidualnie rozpoznawanej sprawie.

Mając na uwadze powyższe apelujący wniosł o:

I. zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości;

II. zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu za obie instancje;

III. zwolnienie pozwanej z kosztów wpisu od apelacji, ponad uiszczoną kwotę wpisów – w przypadku uznania, iż nie wyczerpuje ona całości należnego wpisu.

IV. wystąpienie na podstawie art. 267 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z pytaniem o następującej treści:

„1. Czy interpretacja normy prawnej wynikającej z pozostałych w związku przepisów prawa krajowego w postaci art. 21a ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców (Dz.U. poz. 1155, tekst jedn. z 2012 r.), art. 77⁵ § 2, 3 i 5 kodeksu pracy (Dz.U. nr 21, poz. 94 tekst jedn. z 1998 ze zm.), § 9 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz.U. nr 236, poz. 1991 ze zm.) – obowiązujący do 28 lutego 2013 r. oraz § 16 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz.U. z 2013 r., nr 167) – obowiązujący od dnia 1 marca 2013 r. powodująca uznanie, że pracownikowi przedsiębiorcy spoza strefy budżetowej przysługuje zwrot kosztów noclegu na warunkach określonych w § 9 ust. 1-3 rozporządzenia z dnia 19 grudnia 2002 r. oraz w § 16 ust. 1-3 rozporządzenia z 29 stycznia 2013 r. w przypadku, gdy pracodawca (przewoźnik) zapewnił pracownikowi (kierowcy) bezpłatne miejsce do spania w kabinie samochodu nie stoi w sprzeczności z obowiązującym przepisem prawa unijnego tj. art. 8 ust. 8 (WE) nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006r. w sprawie harmonizacji niektórych przepisów socjalnych odnoszących się do transportu drogowego oraz zmieniające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3821/85 (WE) 2135/98, jak również uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3820/85 stanowiącym, że jeżeli kierowca dokona takiego wyboru, dzienne okresy odpoczynku i skrócone tygodniowe okresy odpoczynku poza bazą można wykorzystywać w pojeździe, o ile posiada on odpowiednie miejsce do spania dla każdego kierowcy i znajduje się na postoju?

2. Czy interpretacja normy prawnej wynikającej z pozostających w związku przepisów prawa krajowego w postaci art. 21a Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców (Dz. U. poz. 1155 tekst jedn. z 2012 r.), art. 77⁵ § 2, § 3 i § 5 kodeksu pracy (Dz. U. Nr 21, poz. 94 tekst jedn. z 1998 ze zm.), § 9 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz. U. Nr 236, poz. 1991 ze zm.) – obowiązujący do dnia 28 lutego 2013 r. oraz § 16 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz. 2013 Nr 167) - obowiązujący od dnia 1 marca 2013 r. powodująca uznanie, że pracownikowi przedsiębiorcy spoza strefy budżetowej przysługuje zwrot kosztów noclegu na warunkach określonych w § 9 ust. 1-3 rozporządzenia z dnia 19 grudnia 2002 oraz w § 16 ust. 1-3 rozporządzenia z dnia 29 stycznia 2013r. w przypadku, gdy pracodawca (przewoźnik) zapewnił pracownikowi (kierowcy) bezpłatne miejsce do spania w kabinie samochodu a w przepisach wewnętrznych zapewnił korzystniejsze finansowo niż w przepisach powszechnie obowiązujących zasady zwrotu pracownikowi kosztów podróży tj. przewidział z tytułu zwrotu kosztów podróży do wypłaty kwoty wyższe niż suma należnych minimalnych w świetle przepisów powszechnie obowiązujących diet międzynarodowych i kwot ryczałtu za nocleg, nie stoi w sprzeczności z obowiązującym przepisem prawa unijnego tj. art. 8 ust. 8 (WE) nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006r. w sprawie harmonizacji niektórych przepisów socjalnych odnoszących się do transportu drogowego oraz zmieniające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3821/85 (WE) 2135/98, jak również uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3820/85 stanowiącym, że jeżeli kierowca dokona takiego wyboru,ienne okresy odpoczynku i skrócone tygodniowe okresy odpoczynku poza bazą można wykorzystywać w pojeździe, o ile posiada on odpowiednie miejsce do spania dla każdego kierowcy i znajduje się na postoju?

3. Czy w art. 8 (WE) nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie harmonizacji niektórych przepisów socjalnych odnoszących się do transportu drogowego oraz zmieniające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3821/85 (WE) 2135/98, jak również uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3820/85 należy interpretować w ten sposób, iż jeżeli kierowca dokona takiego wyboru, okresy odpoczynku poza bazą, określone w art. 4 lit. f-i tego rozporządzenia, może wykorzystywać w pojeździe, o ile ma on odpowiednie miejsce do spania i znajduje się na postoju?”;

V. dopuszczenie następujących dowodów zgłoszonych, w toku postępowania przed sądem I instancji, i oddalonych postanowieniem z dnia 25 listopada 2015 r.:

1. wystąpienie do Sądu Rejonowego dla Poznania – Nowe Miasto i W. w P., VIII Wydział Gospodarczy jako sądu rejestrowego prowadzącego akta dla Stowarzyszenia (...) przy ul. (...), (...)- (...) P. o nr KRS (...), a powoda w tej sprawie, o sporządzenie i przesłanie z akt rejestrowych ww. Stowarzyszenia kopii dokumentów do akt sprawy w postaci

- a. kompletnego wniosku o rejestrację ww. stowarzyszenia wraz ze wszystkimi załącznikami, a także dokumentami złożonymi w wyniku uzupełnienia braków formalnych,
- b. statutu ww. stowarzyszenia oraz wszystkich jego zmian,
- c. wszystkich protokołów z walnego zebrania członków ww. stowarzyszenia,
- d. listy członków założycieli ww. stowarzyszenia,

- e. kopii wszystkich sprawozdań złożonych przez ww. stowarzyszenie za wszystkie lata działalności,
- f. kopii zajęć komorniczych majątku ww. stowarzyszenia złożonych do akt sprawy

2. przeszuchanie w charakterze świadków członków założycieli oraz członków organów ww. stowarzyszenia tj.:

- a. Prezesa Zarządu – E. W., PESEL: (...),
- b. Członka Komisji Rewizyjnej – H. S. (1), PESEL: (...),
- c. Członka Komisji Rewizyjnej – H. S. (2), PESEL: (...),

na okoliczność ustalenia, czy działalność statutowa powoda polega w istocie na prowadzeniu działalności gospodarczej, jako części przedsiębiorstwa kancelarii radcy prawnego i jest przez niego zarządzana, oraz zobowiązanie ich do złożenia do akt sprawy wszystkich umów zawartych z pełnomocnikiem radcą prawnym R. W. (2), których przedmiotem było ustalenie zasad wynagradzania za prowadzenie spraw Stowarzyszenia;

- 3. wystąpienie do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Poznania – Stare Miasto P. B. o załączenie kopii akt wszystkich postępowań egzekucyjnych prowadzonych przeciwko powodowi (adres: ul. (...), (...)-(…) P.),
 - 4. wystąpienie do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym – G. i J. w P. II Wydział Cywilny o załączenie kopii akt o sygnaturze II Co 9300/13/1;
 - 5. wystąpienie do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym – P. (...) w P. A. P. o załączenie kopii akt o sygnaturze Km 37/34 a także pozostałych postępowań egzekucyjnych prowadzonych przeciwko powodowi;
 - 6. zobowiązanie powoda do przedłożenia do akt sprawy:
 - a. oświadczenia o wysokości wynagrodzenia uzyskanego przez radcę prawnego R. W. (2) z tytułu prowadzenia spraw sądowych na rzecz stowarzyszenia poczynwszy od dnia 01 stycznia 2009 r. do chwili obecnej z rozbiem na poszczególne miesiące,
 - b. rejestru VAT poczynwszy od dnia 01 stycznia 2009 r. do chwili obecnej z rozbiem na poszczególne miesiące,
 - 7. wystąpienie do Prezydenta Miasta P. o kopie wszystkich sprawozdań składanych przez ww. stowarzyszenie od początku jego powstania;
 - 8. wystąpienie do:
 - a. Sądu Okręgowego w Warszawie Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,
 - b. Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi,
 - c. Sądu Rejonowego w Zielonej Górze,
 - d. Sądu Rejonowego w środzie Wielkopolskiej,
 - e. Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu,
- o udzielenie informacji o ilości postępowań (wraz z podaniem ich sygnatur) w których powód - stowarzyszenie występował z powództwami, poczynwszy od 2008 r., a także czy w tych postępowaniach w imieniu powoda występował radca prawny R. W. (2);

9. dopuszczenie dowodu z przesłuchania świadków wszystkich pracowników, których dotyczą postępowania wytoczone przez Stowarzyszenie przed Sądem w Zielonej Górze oraz w Ł. na rzecz których powód wytoczył powództwo z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, na okoliczność działania powodowego stowarzyszenia, potwierdzenia iż działalność powoda, jak się przypuszcza, polega w istocie na prowadzeniu wspólnie z R. W. (2) działalności gospodarczej, oraz zobowiązanie tych pracowników ich do złożenia do akt sprawy wszystkich umów zawartych z powodem oraz radcą prawnym R. W. (2), których przedmiotem było ustalenie zasad wynagradzania za prowadzenie sprawy;

VI. dopuszczenie dowodów z:

1. Dokumentu opinii biegłego sądowego L. S. wydanej w tożsamej sprawie toczącej się pomiędzy tymi samymi stronami będącej przedmiotem orzekania Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi XI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 29 września 2015 r. w sprawie o sygn. akt XI 555/12,

2. Dokumentu opinii biegłego sądowego A. G. (2) wydanej w tożsamej sprawie będącej przedmiotem orzekania Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi XI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z sierpnia 2015 r. w sprawie o sygn. akt XI P 569/13,

3. Dokumentu opinii biegłego sądowego A. G. (2) wydanej w tożsamej sprawie będącej przedmiotem orzekania Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi XI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z sierpnia 2015 r. w sprawie o sygn. akt XI P 697/13,

każdą ze wskazanych powyżej opinii na okoliczność potwierdzenia tezy pracodawcy, opartej na prostym matematycznym wyliczeniu opisanym w niniejszym piśmie procesowym pozwanej, że przewidziane przez pracodawcę w ramach wewnętrznych uregulowań regulaminowych uprawnienia pracownika do zwrotu należności z tytułu kosztów podróży były korzystniejsze niż uprawnienia które wynikają z przepisów powszechnie obowiązujących, a także na okoliczność wykazania, iż na podstawie obowiązującego w Spółce w spornym okresie czasu regulaminu wynagradzania pracownikowi przyznana została stała, niezależna od kraju podróży kwota należna na pokrycie kosztów za każdy dzień pobytu poza terenem kraju, zawierająca również ryczałt za nocleg, korzystniejsza niż świadczenie wynikające z powszechnie obowiązujących przepisów;

VII. pozwana poparła zgłoszony przed sądem rejonowym zarzut przedawnienia.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie od pozwanej na rzecz powodowej organizacji kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego przez radcę prawnego. Nadto wniósł o pominięcie wniosków dowodowych zgłoszonych przez pozwaną w apelacji, jako nieistotnych dla rozstrzygnięcia oraz oddalenie wniosku pozwanej o wystąpienie z pytaniem prejudycjalnym do Trybunału Sprawiedliwości UE.

Apelację wniosło również powodowe Stowarzyszenie zaskarżając wyżej opisany wyrok Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi w zakresie punktu III i IV, w części oddalającej powództwo wytoczone na rzecz R. W. (1), co do kwot:

- 2631,16 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 29.06.2011 r. do dnia zapłaty;
- 2.746,66 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 08.03.2012 r. do dnia zapłaty;
- 2.812,46 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 17.06.2012 r. do dnia zapłaty;
- 6.029,32 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 19.08.2012 r. do dnia zapłaty;
- 688,01 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 19.08.2012 r. do dnia zapłaty;

- 3.579,01 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 14.10.2012 r. do dnia zapłaty;

oraz na rzecz M. S. (1) co do kwoty 3.546,63 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 28.12.2010 r. do dnia zapłaty.

Zaskarżonemu wyrokowi powód zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych zasadzający się na przyjęciu, że pracownikom należą się świadczenia z tytułu zaległych ryczałtów za noclegi w wysokości niższej niż ta wynikająca ze sporządzonej w sprawie opinii biegłego (pomimo stwierdzenia w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, że Sąd zasądził kwoty wynikające z opinii biegłego). Nadto wskazano na naruszenie prawa procesowego, tj. art. 98 § 1 w zw. z art. 100 k.p.c. poprzez błędne rozstrzygnięcie w zakresie kosztów procesu.

Wobec tego strona powodowa domagała się zmiany zaskarżonego wyroku i zasądzenia dodatkowo na rzecz R. W. (1) i M. S. (1) wskazanych wyżej kwot. Nadto stowarzyszenie zażądało zasądzenia od pozwanej na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu za obie instancje według norm przepisanych, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w obydwu instancjach.

W odpowiedzi na apelację powodowego Stowarzyszenia pozwana wniosła o jej oddalenie oraz o zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje. Ewentualnie zażądała uchylenia wyroku sądu I instancji do ponownego rozpoznania oraz zasądzenia od powoda na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje.

W toku postępowania apelacyjnego Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu, VIII Wydział Gospodarczy wszczął postępowanie przymuszające wobec Stowarzyszenia (...) w sprawie obowiązku jego wpisu do Rejestru Przedsiębiorców. Postanowieniami z dnia 2 marca 2017 r. (sygn. akt PO. VIII Ns-Rej. KRS (...)) i 8 sierpnia 2017 r. (sygn. akt PO. VIII Ns-Rej. KRS (...)) Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i W., VIII Wydział Gospodarczy, nałożył na zarząd stowarzyszenia odpowiednio w osobie E. W. oraz R. W. (2) grzywnę celem przymuszenia do dokonania wskazanego wpisu w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej.

/postanowienia, k. 1983-1989 i 1990-1997/

Postanowieniem Sądu Okręgowego w Poznaniu, Wydział X Gospodarczy Odwoławczy, z dnia 17 października 2017 r., sygn. akt X Gz 820/17, uchylono w całości postanowienie z dnia 8 sierpnia 2017 r. i sprawę przekazano Sądowi Rejonowemu Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu do ponownego rozpoznania.

/postanowienie, k. 1998-2004/

Postanowieniem z dnia 28 maja 2018 r., sygn. akt PO. VIII Ns-Rej. KRS (...), Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i W., VIII Wydział Gospodarczy, nałożył grzywnę na Zarząd Stowarzyszenia Towarzystwo (...) w osobie R. W. (2).

/postanowienie, k. 2022-2033/

Postanowieniem Sądu Okręgowego w Poznaniu, Wydział X Gospodarczy Odwoławczy, z dnia 18 października 2018 r., sygn. akt X Gz 610/18 uchylono w całości postanowienie Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i W. z dnia 28 maja 2018 r. i sprawę umorzono.

/postanowienie, k. 2042-2047/

Prawomocnym wyrokiem karnym z dnia 14 sierpnia 2018 r., sygn. akt III K 283/18, Sąd Rejonowy Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu, III Wydział Karny, w sprawie E. W. oskarżonej o to, że:

1. wbrew obowiązkowi wynikającemu z ustaw podatkowych w okresie od grudnia 2012 r. do dnia 21 grudnia 2016 r. nie przechowywała jako Prezes Zarządu Stowarzyszenia (...), wystawiony na rzecz tego podmiotu rachunków oraz innych dokumentów - faktur VAT i paragonów dokumentujących rozliczenia z podmiotami działającymi na rzecz Stowarzyszenia (...) tj. o przestępstwo z art. 62 § 3 k.k.s.

2. wbrew obowiązкови wynikającemu z ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, w okresie od stycznia 2010 r. do dnia 21 grudnia 2016 r. jako Prezes Zarządu Stowarzyszenia (...), nie prowadziła ksiąg tego podmiotu, który faktycznie prowadził działalność gospodarczą tj. o przestępstwo z art. 60 § 1 k.k.s.

3. wbrew obowiązкови wynikającemu z ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, w okresie od stycznia 2010 r. do dnia 21 grudnia 2016 r. jako Prezes Zarządu Stowarzyszenia (...), dopuściła do nieprowadzenia ksiąg rachunkowych tego podmiotu, który faktycznie prowadził działalność gospodarczą tj. o przestępstwo z art. 77 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości

4. w okresie od stycznia 2010 r. do 21 grudnia 2016 r. działając jako Prezes Zarządu Stowarzyszenia (...) w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w sytuacji grożącej niewypłacalnością tego stowarzyszenia, które zgodnie ze złożonymi do Urzędu Skarbowego P. deklaracjami podatkowymi CIT-8 za lata 2010-2016 nie osiągnęła żadnego przychodu w tym okresie, a prowadzone wobec Stowarzyszenia egzekucje komornicze umarzano z powodu ich bezskuteczności, ukrywała składniki majątku Stowarzyszenia (...) w postaci przychodów Stowarzyszenia wynikających z zasądzanych na rzecz Stowarzyszenia (...) kosztów zastępstwa procesowego poprzez ich nieewidencjonowanie; nie mogąc zaspokoić wszystkich wierzycieli spłacała z uzyskiwanych przez stowarzyszenie środków finansowych trzech swoich wierzycieli: radcę prawnego R. W. (2), radcę prawnego S. J. (2) oraz (...) sp. z o.o. z s. w P. czym działała na szkodę wielu wierzycieli Stowarzyszenia (...): Wyższej Szkoły Logistyki z s. w P., M. S. (2), (...) S. - C. sp. j. z s. w W.; (...) sp. z o.o. z s. w B.; (...) sp. z o.o. z s. w S.; M. P.; (...) sp. z o.o. z s. w W.; Przedsiębiorstwa Handlowo - Usługowego (...) SA z s. w T.; (...) Wyższej Szkoły (...) w P.; (...) A. i M. S. (3) sp. j. z s. w S.; (...) SA z s. w N.; (...) SA z s. w P.; M. I.; (...) sp. z o.o. z s. w W.; (...) sp. z o.o. z s. w P.; B. (...) sp. z o.o. z s. w I.; J. D.; Sądu Okręgowego w Warszawie; (...) sp. z o.o. z s. w B.; T. C.; B. K.; (...) sp. z o.o. z s. w W.; (...) sp. z o.o. z s. w Ł.; (...) sp. z o.o. z s. w K.; Przedsiębiorstwa (...) . sp. z o.o. z s. w G.; T. (...) - (...) sp. z o.o. z s. w Z., udaremniając ich zaspokojenie tj. o przestępstwo z art. 300 § 3 k.k. w zw. z art. 300 § 1 k.k. i art. 302 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k.;

orzekł w następujący sposób:

1. oskarżoną E. W. uznał za winną popełnienia czynu opisanego wyżej w pkt. 1 tj. występku z art. 62 § 3 k.k.s. i za to na podstawie art. 62 § 3 k.k.s. wymierzył oskarżonej karę grzywny w wysokości 60 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 100 zł;

2. oskarżoną E. W. uznał za winną popełnienia czynu opisanego wyżej w pkt. 2 tj. występku z art. 60 § 1 k.k.s. i za to na podstawie art. 60 § 1 k.k.s. wymierzył oskarżonej karę grzywny w wysokości 70 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 100 zł;

3. oskarżoną E. W. uznał za winną popełnienia czynu opisanego wyżej w pkt. 3 tj. występku z art. 77 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości i za to na podstawie art. 77 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości wymierzył oskarżonej karę grzywny w wysokości 40 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 100 zł;

4. oskarżoną E. W. uznał za winną popełnienia czynu opisanego wyżej w pkt. 4 tj. występku z art. 300 § 3 k.k. w zw. z art. 300 § 1 k.k. i art. 302 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i za to w myśl art. 4 § 1 k.k. i art. 11 § 3 k.k. na podstawie art. 300 § 3 k.k. w zw. z art. 37a k.k. wymierzył oskarżonej karę grzywny w wysokości 150 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 100 zł;

5. na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 i § 2 k.k. połączył orzeczone kary i wymierzył oskarżonej karę łączną grzywny w wysokości 200 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 100 zł;

6. na podstawie art. 46 § 1 k.k. zasądził od oskarżonej E. W. na rzecz:

- T. (...) sp. z o.o. z s. w Z. kwotę 1.800 zł,

- (...) S.A. z s. w P. kwotę 11.417,01 zł,
- (...) sp. z o.o. z s. w I. kwotę 630 zł,
- Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 13.864,69 zł,
- (...) sp. z o.o. w B. kwotę 4.362,25 zł,
- (...) sp. z o.o. w W. kwotę 5.727,65 zł,
- (...) spółka z o.o. w K. kwotę 3.076 zł;

7. na podstawie art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (Dz. U. z 1983 r. Nr 49 poz. 233 z późn. zm.) zwolnił oskarżoną od uiszczenia opłaty i na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. od ponoszenia w pozostałym zakresie kosztów sądowych, obciążając nimi Skarb Państwa.

/wyrok, k. 2068-2071; 2074-2095/

Na rozprawie w dniu 6 marca 2019 r. poprzedzającej wydanie wyroku w imieniu powoda nikt się nie stawił. Pełnomocnik pozwanej poparł dotychczasowe stanowisko.

/e-protokół rozprawy z dnia 6 marca 2019 r., k. 2103-2103v,k 2104 00:00:27 i 00:02:08/

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Apelacja pozwanej zasługiwała na uwzględnienie. Trafne okazały się argumenty zarzucające powodowi brak zdolności procesowej czynnej. Ponieważ był to zarzut najdalej idący, zbędne okazało się nie tylko rozpoznawanie pozostałych zarzutów apelanta, ale również odnoszenie się do zarzutów zawartych w apelacji powoda, które dotyczyły braku orzeczenia co do części roszczeń.

Wobec ustaleń Sądu Okręgowego i poprzestaniu na rozpoznaniu ww. zarzutu zbędne było także prowadzenie dodatkowego postępowania dowodowego. Dotyczy to również okoliczności związanych z charakterem działalności powodowego Stowarzyszenia. Sąd Okręgowy związany był bowiem w tym zakresie prawomocnym wyrokiem sądu karnego. W rezultacie zgłoszone w apelacjach wnioski dowodowe nie zostały uwzględnione.

Przechodząc do rozpoznania zarzutu wskazać należy, iż zgodnie z art. 8 k.p.c. organizacje pozarządowe, których zadanie statutowe nie polega na prowadzeniu działalności gospodarczej, mogą dla ochrony praw obywateli, w wypadkach przewidzianych w ustawie, wszcząć postępowanie oraz wziąć udział w toczącym się postępowaniu.

W myśl art. 61 § 1 k.p.c. organizacje pozarządowe w zakresie swoich zadań statutowych mogą, za zgodą osoby fizycznej wyrażoną na piśmie, wytaczać powództwa na jej rzecz w sprawach o alimenty, ochronę środowiska, ochronę konsumentów, ochronę praw własności przemysłowej, ochronę równości oraz niedyskryminacji przez bezpodstawne bezpośrednie lub pośrednie zróżnicowanie praw i obowiązków obywateli. Zgodnie z § 4 cytowanego przepisu do pozwu organizacja pozarządowa dołącza wyrażoną na piśmie zgodę osoby fizycznej. W świetle art. 62 § 1 k.p.c. do organizacji pozarządowych wytaczających powództwa na rzecz osób fizycznych stosuje się odpowiednio przepisy o prokuratorze wytaczającym powództwo na rzecz oznaczonej osoby, z wyjątkiem art. 58 zd. 2 k.p.c.

Również w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych organizacje pozarządowe w zakresie swoich zadań statutowych, za zgodą pracownika lub ubezpieczonego wyrażoną na piśmie, mogą wytaczać powództwa na rzecz pracownika lub wnosić odwołania od decyzji organów rentowych (art. 462 k.p.c.). Przepis ten należy odczytywać łącznie z art. 8 k.p.c. Oznacza to, że „za organizacje społeczne w rozumieniu art. 462 k.p.c. należy uznać organizacje, których zadanie nie polega na prowadzeniu działalności gospodarczej” (postanowienie SN z 26 maja 2010 r., II PZ 16/10). W takim przypadku organizacje te działają na rzecz i w interesie pracownika.

Z powyższego wynika, że organizacje pozarządowe na warunkach określonych w art. 8 k.p.c., art. 61 k.p.c. i art. 462 k.p.c. mogą występować jako uczestnicy postępowania cywilnego w znaczeniu procesowym (tj. występować na rzecz określonej osoby fizycznej za jej uprzednią zgodą). W każdym przypadku organizacja pozarządowa działa na rzecz pracownika lub ubezpieczonego jako osoby fizycznej (por. art. 61 k.p.c., z którego wynika, że organizacja taka może działać tylko na rzecz osoby fizycznej). Niemniej jednak warunkiem takiego działania jest m.in. nieprowadzenie przez daną organizację pozarządową działalności gospodarczej.

Definicja działalności gospodarczej do 29 kwietnia 2018 r. była ujęta w art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r., poz. 2168). Stosownie do tego przepisu działalnością gospodarczą była zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły. W chwili obecnej art. 3 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz.U. z 2018 r. poz. 646) określa, iż działalnością gospodarczą jest zorganizowana działalność zarobkowa, wykonywana we własnym imieniu i w sposób ciągły. Działalność gospodarczą definiuje także art. 15 ust. 2 ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (tekst jedn. Dz.U. z 2011 r. nr 177, poz. 1054 ze zm.), jako działalność obejmującą wszelką działalność producentów, handlowców lub usługodawców, w tym podmiotów pozyskujących zasoby naturalne oraz rolników, a także działalność osób wykonujących wolne zawody, a w szczególności obejmującą czynności polegające na wykorzystywaniu towarów lub wartości niematerialnych i prawnych w sposób ciągły dla celów zarobkowych. Według orzecznictwa Sądu Najwyższego na tle innych przepisów (m.in. art. 118 k.c.) działalność gospodarczą wyróżnia kilka cech, a to: (a) profesjonalny charakter, (b) charakter zarobkowy oraz podporządkowanie regułom opłacalności i zysku lub zasadzie racjonalnego gospodarowania, (c) działanie we własnym imieniu, (d) ciągłość, powtarzalność działań oraz (e) uczestnictwo w obrocie gospodarczym (zob. w szczególności uchwały siedmiu sędziów SN z 18 czerwca 1991 r., III CZP 40/91, OSNC 1992/2/17; III CZP 117/91, OSNC 1992/5/65; III CZP 6/95, OSNC 1995/5/72).

Ocena dopuszczalności działania danej organizacji pozarządowej w konkretnym postępowaniu należy zawsze do sądu orzekającego. W szczególności Sąd bada, czy zadanie statutowe organizacji nie polega na prowadzeniu działalności gospodarczej oraz czy spełnione są pozostałe warunki określone w art. 8, 61 i 462 k.p.c. Badanie to odbywa się z urzędu, zaś skutkiem ustalenia, że organizacja prowadzi działalność gospodarczą będzie utrata przez nią legitymacji do udziału w procesie. Zgodnie z utrwaloną w polskim prawie wykładnią, legitymacja procesowa to wynikająca z prawa materialnego kwalifikacja danego podmiotu do występowania w konkretnym procesie w charakterze strony. Brak legitymacji procesowej prowadzi do oddalenia powództwa, a więc merytorycznego rozstrzygnięcia sądu. Innymi słowy legitymacja procesowa jest to określone normami prawa materialnego uprawnienie konkretnego powoda do dochodzenia sądowej ochrony określonego roszczenia materialnoprawnego przeciwko konkretnemu pozwanemu. Sąd, stwierdziwszy brak legitymacji procesowej wydaje wyrok oddalający powództwo. Brak przesłanki merytorycznej może być przy tym niekiedy w toku procesu uleczony, jednakże tylko wskutek czynności dyspozycyjnych powoda (art. 193 k.p.c.), czy też na drodze przekształceń podmiotowych (art. 194-198 k.p.c.).

W toku prowadzonego w niniejszej sprawie postępowania apelacyjnego zapadł wyrok karny stwierdzający fakt popełnienia przestępstwa przez prezes zarządu Stowarzyszenia (...) w P. E. W., w związku z faktem rzeczywistego prowadzenia działalności gospodarczej przez to stowarzyszenie. Tym samym orzeczenie co do istoty sporu w przedmiotowej sprawie wymagało zbadania kwestii posiadania przez Stowarzyszenie (...) legitymacji procesowej w celu wytoczenia powództwa, tj. generalnie dopuszczalności jego działania w procesie.

Odnosząc się do powyższego zauważyć należy, że w myśl art. 11 § 1 k.p.c. ustalenia wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym. Osoba, która nie była oskarżona, może powoływać się w postępowaniu cywilnym na wszelkie okoliczności wyłączające lub ograniczające jej odpowiedzialność cywilną (§ 2). Zakres związania prawomocnym wyrokiem skazującym dotyczy ustaleń co do okoliczności popełnienia przestępstwa zawartych w sentencji wyroku (por. wyrok SN z 2 lutego 2012 r., II CSK 330/11, Lex nr 1170224), a więc wskazanych tam: sprawcy przestępstwa, czasu i miejsca popełnienia przez niego czynu, opisu czynu zawierającego wszystkie istotne elementy charakterystyczne dla danego przestępstwa,

sposób popełnienia przestępstwa, przedmiot przestępstwa, stwierdzenie winy sprawcy, w tym jego poczytalności, bezprawności czynu oraz – w przypadku przestępstw materialnych – skutek i związek przyczynowy (por. K. Piasecki, Wpływ postępowania i wyroku karnego na postępowanie i wyrok cywilny, Warszawa 1970, s. 119; I. Gromska-Szuster, [w:] Dolecki, Wiśniewski, Komentarz k.p.c., t. 1, 2011, s. 84; wyroki SN z 18 lipca 1972 r., I PR 343/71, OSNC 1973/4/65; z 10 lutego 2010 r., V CSK 267/09, Lex nr 794582; z 17 czerwca 2005 r., III CK 642/04, Lex nr 177207).

Co do faktów, w stosunku do których zachodzi moc wiążąca wyrażona w art. 11 k.p.c. nie ma zastosowania zasada swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.), ponieważ sąd cywilny dokonuje tylko subsumcji pod odpowiedni przepis prawa cywilnego wiążących ustaleń wynikających z wyroku karnego (por. wyrok SN z 16 grudnia 1961 r., II CR 1229/60, OSNC 1962/3/118). Głównym celem normy wynikającej z art. 11 k.p.c. jest uniknięcie konieczności prowadzenia postępowania dowodowego w dwóch odrębnych postępowaniach sądowych w celu ustalenia tych samych faktów, a w konsekwencji możliwości wydania sprzecznych rozstrzygnięć w sprawach karnych i cywilnych na podstawie tych samych faktów (jedność jurysdykcji karnej i cywilnej). Istota mocy wiążącej wyroków karnych wyrażona w art. 11 k.p.c. oznacza więc, że sąd rozpoznający sprawę cywilną musi przyjąć, że skazany popełnił przestępstwo przypisane mu wyrokiem karnym (wyrok SN z 14 kwietnia 1977 r., IV PR 63/77, Lex nr 7928). Okoliczność ta nie może być przedmiotem postępowania dowodowego. Wykluczone jest również dowodzenie okoliczności sprzecznych z tymi, które ustalił sąd karny.

W prawomocnym wyroku karnym skazującym z dnia 14 sierpnia 2018 r., sygn. akt III K 283/18, Sąd Rejonowy Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu, III Wydział Karny, stwierdził że E. W. jako prezes zarządu Stowarzyszenia (...) popełniła przestępstwa w nim wskazane nie prowadząc i dopuszczając do nieprowadzenia od stycznia 2010 r. do 21 grudnia 2016 r. ksiąg rachunkowych tego podmiotu, który faktycznie prowadził działalność gospodarczą. Tym samym ustalenie co do faktycznego prowadzenia działalności przez Stowarzyszenie (...) od stycznia 2010 r. wiąże Sąd orzekający i skutkuje uznaniem, iż organizacja ta nie jest uprawniona do brania udziału w przedmiotowym postępowaniu. Wobec faktu prowadzenia działalności gospodarczej Stowarzyszenie (...) nie spełnia przesłanek, o których mowa w art. 462 k.p.c. w zw. z art. 8 k.p.c. i art. 61 k.p.c. Brak legitymacji procesowej czynnej do występowania w procesie skutkować musi zatem uwzględnieniem apelacji pozwanej. Sąd drugiej instancji nie jest bowiem uprawniony do merytorycznego rozpoznania apelacji w sytuacji, gdy organizacja reprezentująca pracowników, z uwagi na prowadzenie działalności gospodarczej, w ogóle nie jest uprawniona do występowania z roszczeniem po stronie powodowej.

W ocenie Sądu Okręgowego w żadnym razie nie można uznać również, iż skutki braku możliwości udziału w procesie Stowarzyszenia (...), mogą zostać zniesione z urzędu poprzez odpowiednie przekształcenia podmiotowe na podstawie art. 196 § 1 k.p.c. Z uwagi na zasadę niezmienności stron postępowania w stosunku do stanu jaki istniał w chwili zamknięcia rozprawy przed sądem I instancji, brak jest jakichkolwiek podstaw do przekształceń podmiotowych w postępowaniu apelacyjnym. Art. 391 § 1 k.p.c. wyłącza bowiem możliwość stosowania przed sądem drugiej instancji art. 194-196 i 198 k.p.c. (por. wyrok SN z 3 kwietnia 2001 r., I PKN 342/00, OSNP 2003/1/15). Pracownicy na rzecz których wytoczono powództwo nie zdecydowali się zaś na samodzielne jego poparcie, mimo że przez lata mieli taką możliwość.

Z tych wszystkich względów wniesiona przez pozwaną apelacja zasługiwała na uwzględnienie. Sąd Okręgowy w Łodzi zgodnie z treścią art. 386 § 1 k.p.c. zmienił więc zaskarżony wyrok w punktach I, II, IV, V, VI i oddalił powództwa. Konsekwentnie apelacja powoda podlegała oddaleniu.

Zmiana zaskarżonego wyroku powodowała konieczność ponownego orzeczenia przez Sąd Okręgowy o kosztach procesu za pierwszą instancję. Rozstrzygnięcie to zapadło w oparciu o art. 98 § 1 k.p.c., który stanowi, że strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Sąd zasądził na rzecz pozwanej kwotę 7.200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, na które złożyły się cztery opłaty adwokackie od czterech wniesionych powództw – każda w wysokości 1.800 zł (art. 98 § 3 k.p.c. w zw. z § 6 ust. 5 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28

września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, tekst jedn. Dz.U. z 2013 r., poz. 461 ze zm.).

Również w zakresie kosztów postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy zastosował zasadę odpowiedzialności za wynik procesu wynikającą z art. 98 § 1 k.p.c.

I tak w zakresie apelacji pozwanej Sąd zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 7.320 zł, w tym 7.200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (po 1.800 zł od każdego z czterech powództw objętych apelacją – art. 98 § 3 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 5 w zw. z § 9 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r., w brzmieniu obowiązującym do 26 października 2016 r., Dz.U. z 2015 r., poz. 1800), a także 120 zł tytułem czterech opłat od apelacji (art. 35 ust. 1 u.k.s.c.).

Z kolei w zakresie apelacji powoda Sąd zasądził od niego na rzecz pozwanej kwotę 2.250 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, w tym 1.800 zł od apelacji na rzecz R. W. (3) (art. 98 § 3 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 5 w zw. z § 9 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 powołanego wyżej rozporządzenia z 22 października 2015 r.) oraz 450 zł od apelacji na rzecz M. S. (1) (art. 98 § 3 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 3 w zw. z § 9 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 wskazanego rozporządzenia).

SSO Jacek Chrostek	SSO Barbara Kempa	SSO Monika Pawłowska-Radziemska
--------------------	-------------------	---------------------------------